

موزیک فیلم هندی

بالوسه روز افزون نایش فیلمهای هندی در ایران و همچنین بناسبت نایش فیلم «رفس دیوا» که از طرف مجامع هنری مورد توجه قرار گرفت لازم دیدیم که مطالبی در باره موسیقی فیلمهای هندی گرد آورده و انتشار دهیم. مقاله زیر که توسط یکی از خبرگان فن کاشته شده منظور بالا را بهتری تأمین می‌کند.

سالن سینما میبشت و بناسبت حرکات و اطوار هنر پیشگان و فیلمی که نایش داده میشد، آهنگهای میبناخت.

تا اوایل این قرن یک از کستر کامل و حسابی در هندوستان وجود نداشت ولی کم کم آلات مختلف موسیقی در تاترها و سایر فرمهای نایشی وارد شد و در اینده رانانت تاگور و باوارد کردن آلان موسیقی غربی و تلفیق و هم داده کردن آن با آلات موسیقی هندی، جنبه معنوی به موسیقی داد و با یاد آور دستل و بانای تشکیل از کسترهای کوناگون برای اجرای موسیقی ملی هند داشت.

لیکن در اوایل محصولات ناطق سینما هنوز یک از کستر درست و حسابی دیده نمی‌شد نخستین فیلم ناطق و عالم آراج نامیده میشد و برای اجرای قطعات موزیک آن نقطه سه آت: ارغنون، سطل و فرماری مورد استفاده قرار گرفت و هر موقع هنریشه آواز میخواند با آواز او همراهی

هر کسی که بخواهد امروزه در باره موزیک فیلمهای هندی مطالعه و تشریحی بعمل آورد، با چاراحت به یک چنین مبدائی توجه داشته باشد. وقتی که فیلم محصولات یک هنر جدید به هندوستان آمد، موسیقی قدیم کلاسیک این کشور از پشت از بین می‌رفت و سینما باعث شد که علاوه بر تجدید حیات این هنر اشکل و فرم جدیدی بان داده شود. در محقت سینما موسیقی هند را زنده کرد و زنده نگهداشت.

فیلمهای اولیه که ساخته شدند، موسیقی مورد احتیاج خود را از آهنگهای محلی بفرش گرفتند. در آنروزها یک فیلمیعبادت از مقداری مکالمات هنر پیشگان بود که بوسیله قطعات مختلف موسیقی بیگه بگر ربط پیدا می‌کردند. همین حالات فعلایز در سینمای هند حکم فرما است. حتی در دوران فیلمهای و سامت موسیقی با حفظ اصالت کلاسیک خود مورد استفاده قرار می‌گرفت. بکنفر نوازنده ارغنون در گوشه

موسیقی هند از آهنگها و ترانه های محلی ملت هند سر چشمه گرفته و کم کم دارای پایه و مایه شده است. البته در مراحل اولیه این موسیقی ساده و فراد معینی نداشت و ناشی از احساسات و عرافت مردم بود. ولی رفته رفته اشکل و قیافه های برای خود بدست آورده و گرامری برایش پدید آمد.

برای فرم دادن به این موسیقی وجود چنین گرامری لازم بود. در نتیجه «سواراج» (نوتهای موسیقی) و «لاپا» (ریتم) باهم تلفیق شدند و با آنکه موسیقی دانان و آواز خوانان برای اجرای قطعات مختلف آزادی کامل داشتند مهربا بدون اینکه اطبهای به توافق جدید بزنده کار خود را انجام میدادند. در موسیقی کلاسیک هند «باوج» (نشان دادن مواضع) اصلی کلیم و تکنیک برای کمک به بین موضوع مورد استفاده قرار گرفته است.

میکردند. در آن زمان هنوز مثل حالا دوپلاز خدای هنریستان مسئول بوده و هنر بیشه در عین حالیکه مباحثی دل خوشی را ایفا کند لازم بود که آواز خوبی نیز داشته باشد (در حال حاضر چند نفر خواننده خوش صدای زن و مرد وجود دارند که بجای کلیه هنریستان هندی در فیلمها میخوانند و به همین جهت است که تماشاچیان اغلب بین صدای آنها تشابهی احساس میکنند)

در فیلم: بوران بکتاج کمپوزیتور بزرگ «دریچانه بورال» برای اولین بار از آلات موسیقی هندی و آلات موسیقی غربی یک اندازه استفاده کرد در اکثر او حتی گیتار هائوانی هم دیده میشد. دریچانه بورال موزیک متن را نیز وارد سینمای هندی کرد و این کار برای نشانه عواطف تماشاچیان نسبت به آکسیون های فیلم بود.

در این دوره مکتب موسیقی بنگالی رو به رشد و توسعه بود و از همینجا بود که موسیقی فیلم هندی سر چشمه گرفت. آهنگهای که توسط سازندگان نظیر دریچانه بورال- تیمیر بازان- بانکاج مولیک در بین چنانچه ساخته و پرداخته شد، در پیشرفت موسیقی فیلم سهم بسزایی دارند چون گذشته از تعدادی که در آنها بکار رفته بود از نقطه نظر ملودی- ریتم- سازگاری- آسبون و سبک خوانندگی خیلی مورد توجه قرار گرفتند. با خلق چنین آثار جدیدی از طرف آهنگسازان متجدد، آواز خوانهای بزرگی چون- ون- ساپگال- کاباره بالا- بیادی سانیال نیز بوجود آمدند که این آهنگسازان در میان مردم ترویج کردند.

در همین احوال مکتب جدیدی کم کم ابراز وجود میکرد و آن «لهاداشترا» بود که بواسطه خدمت نرادیسیون های ناشتری و داشتن موسیقی غنی، جنبه های مترقی خود را به موسیقی فیلم هندی انتقال داد ولی موسیقی آن لفظ رای شونندگان تربیت شده و روشنفکر قابل فهم بود و تماشاچیان مسولی فیلمها، از آن مثل موسیقی مکتب بنگالی لذتی نمیبردند. در آن دوره بازم امکان دوپلاز صدای آواز خوانهای خوش صدا، بر فیلبرداران مجبور بود و از کسانی که در این راه پیش قدم شده با پیوستن بوز کارگردان «مگول بورال» صفحه برکن و دریچانه بورال و رهبر ارکستر و کمپوزیتور را نامبرد.

اشخاصیکه موسیقی فیلم هندی را بصورت امروزی در آوردند بک خانوالا پارسیان هندی موسوم به «ساراسواتی دوی» و «آیل سیواس» بودند که در استودیوی «بیشی توکیر» فرم موسیقی فیلم استاندارد تر در بین آنها قابل فهم تر کردند. اشکار این دو نفر بقدری مورد توجه قرار گرفت که هر آهنگی برای فیلمهای آن استودیو ساخته بلافاصله مورد علاقه مردم قرار میگرفت و دهان به دهان میگشت.

در سینما مثل سایر هنرهای دنیا سبک، ابتکار و تجدید خواهی کمبودترین محسوب میشود در آن حال که مکان بنگالی و دهان- اشترامی شرمست از کلیسای های گذشته خود را به اغراضی که کسب کرد بودند، دلغوش میداشتند. سبک ملایم ای از سوی پنجاب و زمین گرفت و هر چه در آن در مقابل خود یافت، ردید و از بین برد. این نسیم دل انگیز ملودیهای شمال بود.

و کسی که آنرا ترویج کرد غلام حیدر بود. آهنگهای او تماشاچیان فیلم را از خود بیخود میکرد و همه را بنشاط و شادی سوق میداد. آهنگهای نظیر «خزان» «دار» «خانده» و «دیوایی» هنوز در خاطر علاقه منان موسیقی زنده است.

غلام حیدر موسیقی ای بوجود آورد که در عین شیرینی و ملاحظه، از زندگی مردم الهام گرفته و در عواطف خام عشق و غم و خوشحالی، انعطاف قابل تفسیری ایجاد کرد.

موسیقی او تنها نیروی از زنده ای بود که باعث رشد موسیقی فیلم هندی شد. اساس فعلی موزیک فیلم هندی موسیقی استوار گردید که آهنگهای غلام حیدر مد روز شد.

موسیقی او به ریتم و شیو اهمیت و جلوه خاصی عطا کرد و طرز تجسم احساسات و عواطف در موسیقی که بواسطه او بوجود آمده بقدری عالی بود که بلا واسطه عده زیادی از آهنگسازان بر مایه شاگرد مکتب او شدند بکی از هنکارانش موسوم به «پادیت امریات» در فیلم «داسی» تکنیک و روش او را بکار برد و شهرت و موفقیت عظیمی کسب کرد.

سپس نوبت به «کچانه پراکش» رسید که عقیده اکثر مردم هنرمند ترین موسیقی دانی بود که تا کنون سینمای هندی بخود دیده است.

کچانه که در عین حال آواز خوان ورقاس ماهری بود، ذخایر گراپیهای موسیقی معنی «سرورای» را به پیش آورد و جنبه های کلاسیک موسیقی باستانی هند را در آهنگهایی که برای فیلم میساخت، چنان مورد استفاده و تفسیر شکل فرزانان

ارکستر بزرگ فیلم هندی «رهبری» نواد»

که همه کس دوهر طبله ای بود، از ساخته های اولت میبرد. بزرگترین آهنگی که ساخت در فیلم «معال» اجرا شد ولی موسیقی این فیلم روی پرده آمده که در کماپانه برآکش» عالم خاکی داترک کرده بود.

از تلفیق موسیقی مکاناب فوق الذکر موسیقی اصلی سیمای هند بوجود آمد و کم کم روه توسعه و ترقی نهاد و بی در جنوب کشور هند موسیقی فیلم بهمان حالت اولیه ماند و تا این اواخر کوچکترین تغییر و تنوعی در آن دیده نیامد.

هنگامیکه جنگ جهانی دیگر دوم شروع شد، سندهای از تهیه کنندگان فرصت طلب فیلمهای بی ارزشی ساخته که در آن موسیقی بازاری و آرزان بعد نو و وجود داشت و باعث این آمدن سطح موسیقی فیلم شد. چنین فیلمهایی در حال حاضر نیز

آواخوانان هنر مند مثل «مصدرفی» و «محمود طلعت» و «لاتا بهشکار» روی کار بیایند و صدای آنها بجای آواز هنر پیشگان فیلم روی فیلم ضبط شود.

«نوشاد» اکنون بعنوان یک آهنگساز هنر مند و مبتکر شناخته میشود ولی هنوز خودش از ساخته های خویش راضی نیست و میگوید پیش از اینها باید ریاضت بکشد و مطالعه کند تا آهنگهای جالبتری بوجود آورد. او از لحاظ موسیقی یک فرد بین المللی است و عقیده دارد که موسیقی مرزو بوم و نژاد وقوم شیشناسد.

شاید همین مسئله باعث موفقیت عظیم او باشد (منباب توضیح باید از فیلم رنگی «مانگالا» نامبرد که نوشاد آهنگهای جالب آنرا ساخته بود و این فیلم در تهران هم نمایش داده شد).

و موسیقی دانان فیلم هندی معتقد به این اصل گنی هستند با وجود این در بعضی از فیلمهای هندی دیده میشود که این اصل کلی بدستیر شده و بصورت کش با هنجاری بسوی موسیقی غرب درآمده است.

بعضی از آهنگسازان که نواسته اند عناصر متریکی موسیقی غربی و هندی را با هم تلفیق کنند و بر اساس آنها آهنگهایی بسازند، با موفقیت دور و بر شده و فیلمهایی نظیر «سرات»، «آواره»، «انداز»، «دردار»، «دماغ»، «آزاد» و «سازمان مرکزی پلیس» که دارای چنین موزیکی هستند شاهد بیکوفی برای این مدعا محسوب میشوند.

موسیقی خالص باستانی هند فقط در فیلم «رقص شیوا» آنهم در بعضی قسمتها وجود داشت. این فیلم بزرگترین موفقیت

رقص هندی

تهیه میشوند ولی بعضی از آهنگسازان فیلم همچنان کار صحیح و هنری خود را ادامه میدهند و در خلال این احوال گپوژنود جوانی بنا بر عرصه سینما گذاشت که فعلا نام او در صدر آهنگسازان هندی برده میشود.

این آهنگساز «نوشاد» است که با آهنگهای خود در فیلم «راتان» و «جنت انظار مردم را کرد و نواهایی که برای فیلمهایی نظیر «پیرانه» و «دوتی» ساخت، نمونه های جالبی هستند که به انگلی آنها میتوان گفت اعطای ناشی از سالیهای جنگ تا اندازه ای جبرین شده است یکی از نتایج جنگ، بوجود آمدن دو بلاصصای آواز خوانان خوش صدا بجای هنر پیشگان فیلم بود که باعث شد هر کدام از این صداها برای خود یک شخصیت سینمایی بشوند و دسته ای از

پنوسه و ترقی موزیک فیلم هندی در سالهای اخیر اطمینان شریف و قابل تاملی نبرانی وارد آمد و آن تقسیم هندوستان به دو کشور هند و پاکستان بود که باعث شد آهنگسازان هند و پاکستان در زمینه موزیک غلام حیدر، خورشید، نور جهان و خورشید انور به پاکستان مهاجرت کنند.

علاوه بر نوشاد، عده دیگری از آهنگسازان مبتکر وجود دارند که فعلا سینمای هند موفقیت خود را مرهون آنها میداند. اینها عبارتند از «رام چند» و «س. د. بورمان» شانکو و جاجیش - هانت کومار - او. پ. - لیسر - واسانت و سالی.

بطور کلی موسیقی فیلم هندی برای خود محدودیتهایی نداشته هنر برای زنده ماندن احتیاج به حرکت زنجیر و ترقی دارد

دارد تاریخ سینمای هند بدست آورد و باید از اراد کرد که یک چنین کامیابی بی حد و خطری مرهون استفاده دقیق و عاقلانه از موزیک کلاسیک هند بود.

بعضی اشخاص کم اطلاع تصور میکنند که موسیقی جدید هند جدا از موسیقی کلاسیک آن می باشد ولی باید توجه داشت که موفقیت همین آهنگهای جدید بواسطه داشتن ماهی های باستانی و کلاسیک در آنها می باشد و اگر خلاف این بود بدون کوچکترین تردیدی از طرف مردم طرد میشد.

بقول «نوشاد» موسیقی فیلم هندی مثل چه با بیکوفی است که بعضی اوقات از شاه پد خود دور شده ولی باز در اثر همان کشش و محبتی که به اصول قدیم دارد برآه اصلی بازگشته و اصالت خویش را حفظ کرده است.